

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkire küldve.	
Helyben.	10 sz. — 60.	Egy evre	18 kor. — 60.
1/2 evre	5	Fel evre	30
1/4 evre	2	Negyed evre	15
1/2 óra	1	Egy napra	1
		Egy napra	4 fill.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRÖNOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat soros petit sor 10 filler. Nagyobb terjedelmű és hosszabb megjelölésű hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minimum 5 filler.

Új proletárok.

decz. 23.

Még most, a minden érdeklődést kisajátító, nagy politikai harcok idejében is általános figyelmet keltenek azok az egyszerű számadatok, melyek azt mutatják, hogy az idén is, mint olyton, egyre emelkedik a főiskolai hallgatók száma.

Hogy megdöbbentő arányban növekedik ez a szám, ötszázzal, holott már az előző tanévben is 11.349-en voltak a főiskolai hallgatók, tehát annyian, hogy ez a mi országunk mar sem, jövőre pedig még kevésbé tud eltartani annyi urat, amennyi így neveltetik.

Talán hozzátehetjük mindjárt, hogy az urak nagy része nem is valami alapos tanulmányok után szerzi el a diplomákat. Hiszen, nem szólva a tiz jogakadémia 1856 hallgatójáról, a többi főiskolai ifju két egyetemen van összeszólva, 6551 a budapestin, 1923 a kolozsvárin. Ami azt mutatja, hogy immár a kolozsvári egyetem is tul van zsufolva. A budapestinek képtelen túltömöttsége meg épenséggel tarthatatlan már régóta. Ezt talán nem kell bizonyítani. Mindenki tudja, hogy a főváros

egyetemi ifjai milyen eredményre jutnak a tanulással.

De azért a harmadik egyetem kérdése, a főiskolai ifjuság megosztása, nem tekintetük aktuális kérdésnek. Tudják a kormányok, hogy sürgős, kimondták ezt a leghivatottabb férfiak már husz év előtt, azonban ez még nem állapítja meg nálunk az aktuálitást. Itt csak az a sürgős, amit Bécsben rendelkeznek, az új ágyu-építés.

A magyar társadalom fölépítése, az semmi dolog a kormányelnökök és kultu zminiszterek szemében. Pedig tán ez is öan olyan fontos, mint az ujonczlétszám-emelés, amit csak a nemzet felháborodása akasztott meg. Persze jó volna, ha a kultuszkérdésekben is volna nálunk erélyes közvélemény, amely megmondaná, hogy követeli az egyetemi oktatás decentralizációját egészséges, helyes alapon, a tanítás intenzivebbé tételével és a követelmények szigorításával, ami egyszersmind e túltengő létszám üdvös csökkenését is maga után vonná.

Mert tarthatatlan az, hogy mérték nélkül megsokasodjanak egy társadalomban azok a diplomák, melyek után a társadalom nem képes megélhetést adni. És ilyenek ma általában az orvosi, mérnöki és még inkább az ügy-

védi oklevelek. A főiskolákat végző urak számára nincs már elég hely az állami és közigazgatási hivatalokban és hiányzik a megélhetési alap sok ezer intelligens embernél, akik aztán a proletárok legnagyobb fajtáját szaporítják.

Viszont a gyakorlati pályákon, az ipar, a kereskedés terén pedig hiány van a képzett intelligens erőkből, kivált ha az okvetlenül bekövetkező jövő fejlődést tartjuk szem előtt. Azt, hogy Magyarországnak ki kell küzdenie a maga teljes önállóságát és föl kell emelnie azon másokra nem utalt államok sorába, melyek közül akárhány nem rendelkezik az önállóság oly föltételeivel, mint éppen mi, ha szellemi és anyagi téren pótoljuk a mulasztásokat.

Sok a mulasztásunk és így végtelen sok a teendő is, ami arra utalja az állami élet minden tényezőjét, hogy dolgozzék hazafiasan és értékesen. Hogy mindenki szem előtt tartsa az ország állami és gazdasági teljes függetlenségének nagy czélját, amelynek kiküzdését impozánsul követeli ma az egész közvélemény, de amely ellen, sajnos, oly szörnyen vétkeznek nap-nap után a közösüges kormányok.

Anya.*)

A szolgálatból elűzték és sehol sem akarják befogadni, most tehát gyalogszerrel hazafelé indul a szülőföldjére a szegény szobaleány, a ki anyává készül lenni.

Mint a csavargó, úgy lopózik át a réteken. Az alkonyatban már sötétedő fák, az árnyékba burkolódzott házak, a kutyák ugatása, az egész mindenség ellenséggént veszi körül őt.

S a szegény Gertrud lelkében egyszerre fölébred a gyalázat végtelen érzete. Megérti, hogy a becsületes emberek, ha mit sem tesznek is, már önmagukban tiszteletreméltók; míg ellenben ő, az elbukott leány, örök időkre meg lesz bélyegezve, bármit tegyen is. Most érezte csak, minő nagy megnyugvás az, ha az embernek édesanyja van.

A szerencsétlenektől mindent el lehet venni, mindenünnen el lehet üzni őket, de azt a jogot nem veheti el senki tőlük, hogy szerető anyjuk legyen.

* A párisi Journal. nemrég pályázatot hirdetett novellákra. Egy ismeretlen író neve, Léon Frapié, került ki a győztesek között az ezerre menő pályázók közül. Itt adjuk fordításban a pályanyertes novellát.

Ime, ő egy gyermeket fog a világra hozni, éppen olyan koldust, mint a minő ő; de az a vigasza lesz annak, hogy lesz anyja.

Szegény Gertrud erre a gondolatra a boldogságnak egy forró sugarát érezte a szívében átvillanni . . .

Leszállt az est, sötét volt már köröskörül a föld, a mikor éhségtől és fáradtságtól elcsigázva végre megérkezett.

Az anyja még ébren volt. Az öreg parasztasszony egy tekintetre mindent megértett.

— Te ugyan szépen vagy! Jól jártál abban a híres Parisban! — kiáltotta első fölháborodásában, aztán még jobban lármázott, összehalmozva szókincséből az összes szidalmakat.

Gertrud pedig egy darab kenyeret elkapva az asztalról, a sarokba huzódott s a láda tetejére ült, halkán sirt és evett.

A gyermek megszületett. Alig volt nagyobb, mint egy patkány.

Az öreg asszony újabb tárgyat talált a haragra.

— Jézus! micsoda korcs! mire lesz jó ez a kölyök? látszik, hogy Párisból való.

Hanem Gertrudnak sok a teje. Kitűnő föltételek mellett dadának hívták a szomszéd

kastélyba. A esetétjét tehát az anyjára kellett bízni.

Az öreg asszony ekkor kijelentette, hogy a büe már féig ki van köszörülve. Most már csak az van még hatra, hogy a korcs gyerek meghaljon.

Jól tudjuk, nemde, hogy a szegény cseládeányok gyermekei nem hosszú életűek . . .

Azon a napon, a mikor Gertrudnak a kastélyba kellett beszegődni, nem szoptatta meg a gyermeket, noha az éhes apróság hangos sirással hívta föl magára a figyelmet, Gertrud végre megsokalta a lármát.

— Fogd hát, nagymama, ringasd egy kissé az unokádat. Én nem szoptathatom meg; bőségben kell a kastélyba érkezniem.

Az öreg parasztasszony gépiesen emelte karjaiba a csecsemőt és pillanatra szólanul megállt. „Nagymama!” Ez a szó egyszerre átárta minden izét s az apró teher érzete egész testét áthatotta.

Nem mert a lányára nézni; hanem a tej megtagadása egész valóját fölháborította.

— Már mért ne szoptatnád meg a ki-

Politika.

A horvát indennitás. A zagrabi országgyűlés tegnap folytatta az indennitvitát. Georgievics képviselő (nemzeti párti) elfogadja a javaslatot és az ellenzékkel vitatkozik, amelynek szemére hányja, hogy a nemzetet jelszavakkal izgatja. Ezek a jelszavak pedig olyanok, amelyeket akkor sem valósíthat meg az ellenzék, még ha a kormányra kerülne is. Szóló azt mondja, hogy az ellenzék tisztességtelen eszközökkel dolgozik. Védi a kormányt és Héderváry grófot és bebizonyítja, hogy sokat tettek a néperért és az országerért. Beszédét azzal végzi, hogy ajánlja a szerbeknek és a horvátoknak az egyetértést. Miután még Brestyenszky képviselő megokolja javaslatát, melyben közbocsánatot ajánl az utolsó zavargások alkalmával politikai deliktumok miatt letartóztatottak részére, az interpellációk következtek. — Délután 5 órakor az országos gyűlés újabb ülést tartott. Beérkezett a pénzügyi kiegyezésnek egy évre való meghosszabbítását tárgyazó javaslat. Rövid vita után a javaslatot általánosságban és részletekben elfogadták. Az ülés este tízfel órakor ért véget.

Gróf Apponyi beszámolója. Gróf Apponyi Albert, Jászberény képviselője jövő évi január hó első felében megjelenik választói körében s beszámolván a mai politikai helyzetéről, előfoga adni annak indokait is, hogy miért mondott le a képviselőház elnökségéről s miért lepott ki a szabadelvű párt tagjai közül. Gróf Apponyit több képviselő fogja elkísérni beszámolójára, mely iránt országszerte nagy érdeklődés nyilvánul.

Főispán változások. A hivatalos „Bud. Tud.” jelenti, hogy a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közölni fogja a dr. Kramon Viktor nyitra vármegyei, dr. Hagara Viktor hercegmezei és Jankovich László gróf zalavármegyei főispánok fölmentésére, valamint Thuróczy Vilmosnak Nyitra vármegye, Beöthy Pálnak Bereg vármegye Herтеленy Ferencz országgyűlési képviselőnek Zala vármegye, Domahidy Elemer országgyűlési képviselőnek Hajdu vármegye s Deb-

reczen szabad királyi város és bíró Perényi Zsigmond országgyűlési képviselőnek Máramaros vármegye főispánjává való kinevezésére vonatkozó legfelsőbb kéziratokat.

A tél.

Decz. 23.

Megnyultak az éjszakák, reánk köszönt a téli napok bodulata, kopar mezőket letarolt erdőket és komor bérczeket behavaz a tél hideg palástja.

Az ember beszorulva lakásának négy falai közé, elmélkedik és elborong. Ezt az évszakot nem a szegény emberek jóvoltáért teremtette a világok alkotója. A létért való küzdelem legkegyetlenebb vesszőfutását a tél hidege támasztja. Sivár a természet és sivar most az élet is.

A tél hervasztó, fagyos keze letépi díszet a földnek és amilyen siváran mered telenk a kihalt természet dermedt arca, olyan kegyetlen, riasztó realizmussal kísért a szegény emberek nyomora is.

A tavasz és a nyár Eldorádója a szegénység hadának. Ekkor szállást ad a berek, munkával lát el a termő föld és melegenget a napugár. Télen valamennyi letfentartó forrás befagy.

Meleg otthon, megélhetési mód, — ezek a tél nyomorultjainak nagy hiányai. Nincs szén és kenyér, e világot mozgató két tényező s a tél nyomorultja kivert kutya sorsára jut.

A nagy városokban ilyenkor sötét menetbe verődnek a nyomor kiaszott alakjai, öklüket rázzák és komor gyűlölettel nézik a jólét palotáit. Ne kárhoztassuk őket, ha ilyenkor durván kifakadnak a világ rend ellen. Ehségtől elbódult lelkek önkívületi kitörése ez, aminek nem megtorlas, hanem gyors segítés a gyógyítója.

Ki bírna ilyen rettentő helyzetben Jób türelmességével és alázatával? Ne ítélje el senki a nyomor elvakult szenvedőit.

Ellenben a társadalomnak, a jólétben kell, hiszen ez is az élet tartozéka. Hazug élők társadalmának a nevelés emberbarati

kötelesség teljesítésére széles perspektívát nyit a tél nyomora. Emelkedjenek föl a szívek, nyilatkozzanak meg a lelkek és gyakorolják a legszentebb földi erényt, az irgalmasságot. Ahol sok a kenyér, szórják el legalább morzsáit a tél éhes verebeinek, a téli nyomor e szürke, dermedt vendégeinek.

A humanizmus krisztusi jelszó. S talán a fölöttünk élő láthatatlan hatalom is csak azért zudította az emberiségre a nyomort, hogy belőle a legszebb emberi erényeket, a legtisztább emberi érzéseket váltsa ki. A mocsárból büszkén nő ki a hótiszta, fehér lilium s a nyomor sivár mocsarából is fenségesen sarjad ki az emberszeretet, a jótékonyág tiszta liliuma.

Reánk köszöntött a tél sivár képének szemlélete, ime, ilyen lesújtó és felemelő gondolatokat ébreszt a lélekben. A tél is azoiban, mint minden, ami földön, mint eszmei fogalom, vagy reális valóság él és létezik, száz és százféle alakban mutatkozik az emberiségnek.

Megvannak a télnek a maga szépségei és az emberi lélekre való vonatkozásban a maga örömei is. Ezekből az örömökből persze nem a szegénynek jut, hanem a jobb módunak.

Sok új öröm sarjad ki a hó palástja alól a vidáman élők részére. A tél a balak, vigalmak, hangversenyek, zsuruk és a korszolázás korszaka. A kis és nagy városok társadalmának társasági érintkezésébe új életet vegyít a tél. Friss vérkeringés ez, amelyet a forró báltermek és a hideg jégpályák levegője hajt.

És ha ilyen vonatkozásában nezzük a telet, hát sok szépséget találunk benne. Sok szépséget, amelyekre nem hunyunk szemet, bárha a nyomor kepei fel is zaklatták lelkünk nyugalmát. Az emberiségnek mulatnia szemforgatás volna, ha a tél sötét tanúságai alapján gyászt és vezeklést hirdetnének az emberiségnek. Akinek módjában van, mulasson s akinek módjában van, segítsen a szegényen. Így találkozik a fény az arnynyal s a kettő ölekezése így teszi szebbé az életét.

csikét? Hát nincs e néki ahhoz első sorban joga?

— Nincs, ez a tej nem a miénk!

Hosszu pörpatvar tamadt a két nő között. Hanem az öreg asszony fölhaborodásával szemben is rideg, hajthatatlan maradt Gertrud.

Az öregasszonyban ekkor már a kétségbeesés kezdett ébredezni:

— Te tolvaj! — rikoltotta, — tartsd meg az uri tejedet! te condra! te városi lány! . . . te . . . te!

Gertrud meg sem mocszant; mintha nem is hozza szóltak volna.

— Gonosz szívé te! . . . menj, nem is csókollak meg! . . . takarodj! — patogott egyre az öreg asszony. Majd megmutatom neked, hogy tíz hónap múlva a te gyereked mégis lesz két akkora, mint más! . . .

A nagymama, unokájával az ölében, a küszöbre ült, on an nézte a távozót.

Gyönyörű idő volt, melegséges csönd, virágillat a szép fehér házak és kertek között.

Gertrud lassu léptekkel haladt az utján és a mint a természet ünnepi csöndjében lépkedett, a fülebe csengett az anyja szava: „Gonosz szívé!”

Hja, a miotta az a gyermek a világra jött, nagy változáson ment át lelke. Egészen másnak látta a világot. Isten tudja, miért, de ezt a gyermeket nem szeretete

többé. Szüntelenül csak azt látta abban, hogy teher a gondolatai között. Minek is született? kinek kellett? . . .

Gertrud tovább ment. Kiért a retré, a mely viraggal volt behintve, madarak daloltak a bokrok közt.

„Gonosz szívé!”

Hanem ez a véghetetlen csönd bántotta őt; úgy érezte mintha a templomban járna. Mintha minden viragszál szemrehányással nazne reá, mintha az ég s a föld vadólok tekintete fordulna feléje.

„Gonosz szívé!”

Gertrud egyszerre megállt. Egy veréb szállott föl előtte egy bokorra. A bokorban fészek volt, a fészekben kicsinyek. Az öreg veréb a csöriben etelt hozott a kicsinyeinek. Ah, hogy sipongtak azok, a mikor az anyjuk megjelent köztük! Gertrud nézte, nézte és egyszerre mély meghatottság vett erőt rajta. De csak pillanatra . . . aztán megfordult és szinte futva sietett vissza abba a házba, melynek küszöbén még mindig ott ült az anyja, karjain a csecsemővel.

Léon Fraplé.

A postán.

Irta: Csehov Antal.

Miután eltemették Sladkopercezuak, a mi öreg postamesterünknek fiatal és csinos feleségét, elindultunk a postaépület felé,

hogy ott ősi szokás szerint megemlékezzünk az elköltözöttről.

A szokásos halottas fankot találtak fel.

És ekkor az öreg, özvegyen maradt ember elkezdett keservesen sirni:

— Ezek a fánkok épp olyan piroscarzuak, mint amilyen az én megboldogultam volt . . . Épp olyan szépek, mint ő . . .

— Igen, — szóltak közbe résztvevőn a vendégek, — va óban ritka szépség volt, olyan asszony . . .

— Bizony . . . Mindenki csodálta . . .

De uraim, én nem szépsége és szelid jellege miatt szerettem. E két tulajdonság többé-kevésbbé minden női teremtésnek sajátja és nem valami ritkán találkozzunk velük az ég alatt. Én egészen más lelki tulajdonságok miatt szerettem a megboldogultat. Én egészen más lelki tulajdonságok miatt szerettem a megboldogultat. És pedig azért szerettem, Isten áldja meg erte halóporaióan is, mert ő vidámsága és vérmersékletének pajkossága mellett is hü volt hitves urához. Igen. Ő hü volt hozzám, bárha ő még csak husz tavaszt számított, mialatt én már a hatvanadik ósz felé közeledtem rohamlépésben. De hü volt hozzám, hozzám az öreghez.

Gyakor, aki velünk evett a hallotti fánkokból, sokat jelentő hörgéssel és köhögéssel adta jelét kétkedésének.

— Tehát ön nem hiszi? — fordult hozzá az özvegyen maradt, vizás emberke.

Karácsony hetében.

Decz. 23.

Nagy buksi fejű apróságok suttogva huzódnak meg mostanáig a sarokban, — közeledik a Jezuska. Utban is van már, járja sorra az utcákat, betekint az iskola ablakán és végig hallgatja a feleleteket. Aztán hazakiséri a kicsikéket és figyelve a lépésüket, jegyez. Oh, borzasztó sok jegyzet van, három angyal cipeli utána a noteszokat, meg a táskákat, a mikbe külön lapon fektették az Erzikék, Ilonkák, Mariskák, Sárkák neve. Már mint, hogy ki mit érdekel és mit kap.

Igy képzelik el azt ok, a nagy buksi fejű apróságok és filigrán arcú göndörfürős babák, akik tényleg tudnak jók lenni, habár csak pillanatokra is. Mert így is illik ez, hiszen különben úgy járnak, mint az Ilonka járt. Ez a feketeszemű csöppség.

Megírta levelet ő is Jezuskanak, hogy mit kíván. Természetesen hajas babát, meg konyha felszerelést (hogy főzni lehessen vendégjárás idején), aztán kitétte az akombakomokat az ablakba. Jezuska angyalai onnan szokták azt beszélni. Ilonka azonban később csintalankodott és megtagadta az engedelmesseget, mikor alvásra került a sor. Hat uram fia, nem ott volt a levél még reggel az ablakban!

— Mama édes, — nyögdécselte siró hangon, — én most már nem kapok semmit?

— Biztosan láttak tegnap az angyalok fiacském. Rossz voltál és ezt elmondták a Jezuskanak.

Keservesen telt a nap. Azon a piczi arcon csupa fájdalom ütött tanyát, alig lehetett szavát venni. No de hát reggel meg is volt az eredmény, mert eltűnt az ablakból a levél.

A Jezuska vitte el. A többi már rendben van, hanem azért karácsony utánig jó lesz Ilonka.

Elzike hét éves, Feri öt, mindazonáltal még mindig hisznek a karácsonyi misztériumban. A szülők aggódva lesik azt a pillanatot, amikor egy czinkos iskolatárs

— Nem, nem mintha nem hinném! — dűnyögte zavartan Gyakov. — De... Én csak azt gondoltam, hogy a fiatal asz szonyok manapság nagyon is ismerik, az, izé... no, hogy is mondják csak... a rendez-vaust, no meg a chambres separees-ka.

— Ön tehát tamáskodik benne. Helyes. Én tehát befogom önnek bizonyítani, hogy ön csalódoik. Én az asszonyi hűséget különböző eszközökkel, ugyszólvan cselekkel, sőt merem mondani, stratégiai fogásokkal tartottam ébren. Az én cselvetésem, az én ravaszságom mellett semmi szín alatt sem csalhatott meg a feleségem. Igen én a családi élet biztositékaul, helyesebben alapkövéül a cselst használtam. Ismerek egy-néhány szót, bizonyos hadi jelszavakat... Nem kell egyebet tennem, csak ezeket a szavakat kimondanom és a hitvesi hűség miatt már gondok nélkül aludhatom.

— Tehát milyen szavak ezek?

— A lehető legközönségesebbek... Én magam egy gonosz hírt terjesztettem el a vidéken. Önök bizonyára jól ismerik e hírt. Magam híreszteltem azt, hogy: „Aljonának, az én feleségemnek örökösön valami ügyes-bajos dolga van a mi rendőrfőnökünkkel, Szalikvacski Alexejevics Ivánnal. Én nem vagyok féltékeny, de...“ Az ilyen szavak hatottak. Egy férfi sem mert udvarolni Aljonának, mert mindenki félt a rend-

(természetesen megfelelő koru) felvilágosítja őket, mert a gyermek lelke attól a percztől kezdve meghalt, hanem hát most még boldogok, mert övék a hívők menyországa és mig összebujva beszélgetik a nagy misztérium közeledtét, a titkos szobában szabad-jára folyhat a diszítés, az előkészület munkája.

— Odabenn ég a lámpa! — mondja Feri.

— Pszt! — inti Elzike — Jezuska van benn.

Az hófehérté sápad és csak annyit tud mondani:

— Jé!

Összeteszi a kezét és imádkozni akarna, de piczi esze sehogysem forog.

Egy egy tompa hang szűrődik hozzájuk belülről, mintha csengőt vagy mit ráztak volna meg.

— Tudja e Jezuska, hogy mit szeretnék? — kérdi az aggódó flu.

A lány már praktikusabb.

Kiszakított egy lapot az irkájából, aztán nekifeküdt és nagy izzadások közepett fogalmazott. Eleintén nagy betűvel akart mindent írni, mert hát Jezuskát az illeti meg, utóbb azonban letett erről a tervről, mint-hogy úgy nehéz volna az irás is, az olvasás is.

Édes Jezuska ha szerecz egy ferinek háttas lovat megostort és labdát és egy nekem kétt labdát és a menténéll láttam fürdőszobát és ne haragudj hogy veszeketem az iskolában, de a margit keszte és akkor ütöttem mikor ő lököt és aszt montá számár.

tisztelettel

Elzi
a ferin nem tud írni.

A papilapot összehajtotta és becsuszta az ajtóközé nyílásban. Aztán visszahuzodtak az asztal mellé és gubbasztottak áhitatos nagy némaságban.

Tökés Nagy János uram sakkozik.

— Jelenet a „Bika“ kávéházban. —

Tökés Nagy János uram egész éleben becsületes czivis volt Debreczen városban.

őrfőnök esetleges bosszujától. Igen... Mihelyt a feleségem feltűnt a látóhatáron, a férfiak mind szerteszökdöstek, nehogy Szalikvacski valamiképpen gyanuokat találjon. He-he-he... Csak ki kell valakinek kötni ezzel a nagyhajszos ördöggel, hogy aztan egész életén át ne boldogulhasson, — ötven jegyzőkönyvet szó érte a nyakadba „a rendőrség ellen, mint hivatalos közeg ellen való kihágás miatt“ és még mi egyebet... Lássá csak meg ő a te macskadat az utcán kóborolni, vagy akár a háztetőn sétálni, rögtön büntetést méret rád, mint hogy ha felügyelet nélkül szagláló marhat látott volna... — Tehát az ön feleségének semmi féle viszonya sem volt Alexejevics Ivánnal? — adtunk csudalkozásunknak kifejezést e kérdéssel.

— Nem... Ez csak cselfogás volt tőlem... He-he-he... Nos, fiatal uracsok, nem vezettelek én benneteket az orrotoknál fogva? Mert így volt... — Valami három perczt telt el mély hallgatásban. Szótlanul ültünk mi. Bántott bennünket a dolog és szégeitük magunkat, hogy ez a vörös orru, kövér emberke ilyen csalafinta módon kijátszott minket.

— No, de ha Isten is úgy akarja, megházasodhat újból, — dűnyögte Gyakov.

sában. Mindennap eljárt a Bikaba és ott üldögélt tizenegyórától a déli harangszóig, mikor hazament ebédelni. Sokszor nézte ő ott azt a mesterséget, mikor az urak valami figurákat tologatnak, oszt nagyon gondolkodnak rajta. Azt is tudta, hogy ezt a mesterséget sakknak hívják. Egy délelőtt, mikor ott ült magában az asztalánál, bejön egy német és beszél valamit a pinczérrel, a pinczér meg utána körülszalad a teremben és mindenkit megkérdez, hogy nem volna-e kedve azzal az idegen urral sakkozni. Nagy János uram odaböki úgy foghegyről:

— Játsszok én a némettel, ha akarja.

— Hat tud Nagy uram sakkozni?

— Hogyne tudnék.

Nagy János uram összekerül a némettel egy kis asztalánál, a pinczér felrakja a figurákat és a német tol egyet. Nagy János uram a másik oldalon ugyanazt teszi. A német tol megint egyet, Nagy János uram szintén. A harmadik húzásnál azonban, mikor Nagy János uram lóugrasban ment előre a paraszttal, a német magyarázni kezdi tört magyarsággal, hogy ez a huzas nem jó. A czivis nyugodtan felel:

— Nohát akkor huzok másikat.

A német azonban a másik huzással sincs megelegetve. Odahívja megint a pinczert és mondja neki, hogy kérdezze meg ettől az urtól, hogy tud e sakkozni. A civis magyarázza:

— Hat csak próbálgatom... tán sikerül.

A német megkérdi a pinczert:

— Was sagt er?

— Azt mondja, hogy most próbálja.

A németet előnti az epe, kiabálni kezd és hadonázik a czivis orra előtt. Larma támadt, a vendégek összeszal dnak. Nagy János uram nyugodtan tömködi pipáját és ő szól a pinczérnek:

— Hallja, kernyel, mondja meg ennek az urnak, hogy ő kérdezte, hogy akar-e valaki vele sakkozni, az ő baja, ha olyanul kerül össze, aki nem tud. Ha pedig gorombaságokat mondott most németül, mondja meg azt is neki, hogy ő repül ki innét, nem én, mert én huszonkét esztendője járok a Bikaba, ő meg csak ma került ide. Megértette... Most meg megyek mar haza, mert delet harangoznak. Punktum.

Aztán a legnagyobb nyugalommal távozt és elegendetlen dörmögte magában:

— Ez a német se játszik velem többet sakkot, amma' szent... —

(H-k.)

A kiadók bucsuja.

A „Debreczen“ mai számával e lap utoljára jelenik meg a mi kiadásunkban. Kilencz esztendőn át anyagi áldozatokkal és legjobb tudomásunkkal igyekeztünk e lap megjelenését és fennállítását elősegíteni és most a midőn — más vállalat miatt — e lap kiadásától megváltunk kedves kötelességünknek tartjuk ugy e laptól, mint annak t. olvasó közönségétől elbucszni és a midőn a t. közönség irántunk eddig tanusított jóindulatu bizalmáért halás köszönetet mondunk, szives pártfogásába továbbra is ajánljuk magunkat.

Tisztelettel

Hoffmann és Kronovitz
nyomda tulajdonosok.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük olvasóinkat és mindazokat, akik lapunkkal összeköttetésben állanak, hogy szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat a Piacutca 42. sz. alá Lamprecht-palota, első emelet az udvarban helyeztük át.

NAPI HIREK.**A népkönyha megnyitása.**

decz. 23.

A debreczeni jótékony nőegylet számos előismerést érdemlő cselekedetei között legnagyobb dicséretet, hálát azzal szerzi meg, hogy elvállalja évről évre nagy felelőséggel és sok gonddal járó népkönyha vezetését.

A város, a társadalom támogatása teszi lehetővé a zord téli időben sok száz meg száz szegénynek megmentését az éhségtől, azzal, hogy a népkönyhát fenntartja. De ez még nem elég, azt vezetni is kell és arra csak a gyöngéd női lelkek képesek.

A debreczeni jótékony nőegylet vállalta magára ez évben is ezt a nemes tettet, hogy gondozza és vezeti a népkönyhát.

Ma déli 12 órakor, karácsonyi ajándékkul a szegényeknek, nyitották meg a népkönyhát.

A nagy étkező teremben 250 szegény jobbadán gyermekek foglaltak helyett. Ott gyűltek egybe a nőegylet tagjai: Veressné, Szathmáry Teréz elnöknő, Szabó Kálmáné, Komlóssy Arthurné, Joó Istvánné, Sass Béláné, özv. Szallár Ferenczné, Lovassy Károlyné és Konez Ákos nőegyleti titkár.

A megnyitásra eljöttek: gróf Degenfeld József, Kovács József polgármester, Bészler Károly tb. főjegyző, Oláh Károly tanácsnok, Sass Béla.

Oláh Károly kulturtanácsnok rövid szép beszédben mondott köszönetet a jótékony nőegyletnek, amiért az idén is elvállalta a népkönyha vezetését.

Konez Ákos nőegyleti titkár a városnak tolmácsolta a nőegylet és a szegények halaját, amiért lehetővé teszi a népkönyha létesítését.

A városi hatóság nevében Kovács József polgármester szívélyes szavakkal köszönte meg a nőegylet áldozatkészségét, amiért a népkönyha vezetését végzi.

Végül Veressné Szathmáry Teréz elnöknő megnyitottak jelentette ki a népkönyhát.

Ezután megkezdődött az étkezés. Ma az első napon 210 szegény étkezett, kik között egy olyan is volt, ki fizetett az ebédért.

Az új főispán kinevezése

Tisza belügyminiszter karácsonyi ajándékkul tartogatta Debreczen új főispánjának kinevezését. Az ajándék ma érkezett meg a városi tanácshoz. Tisza belügyminiszter ma érkezett leiratában hivatalosan tudatja, hogy Ő feisége Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánjává Domahidy Elemér orsz. képviselőt nevezte ki.

A kinevezésről szóló értesítés követhetőképp hangzik:

A szabad királyi város közönségének
Debreczen.

Ő Császári és Apostoli királyi felsége folyó évi deczember hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre Domahidy Elemér országgyűlési képviselőt Hajdúvármegye és Debreczen szabad királyi városunk főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Erről a törvényhatóságot ezennel értesitem.

Budapest, 1903. évi deczember hó 21-én.

Tisza.

A belügyminiszter hasonló leiratban értesítette Hajdúvármegye közönségét is az új főispán kinevezéséről.

Domahidy Elemér az új főispán ma Debreczenbe érkezik. A holnapi napot itt tölti, az ünnepekre elutazik. Hivatalát az ünnepek után foglalja el.

A hivatalos lap mai száma szintén a következőkben közli a kinevezést.

A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Domahidy Elemér országgyűlési képviselőt Hajdú vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánjává kinevezem.

Kelt, Bécsben 1903. deczember 19-én.

Ferencz József s. k. Tisza István s. k.

Az új főispán beigtatása január hó 12-én lesz.

Új doktor.

Dr. Meszlényi Emil a debreczeni gazdasági intézet vegyészeti segédtanárja, — mint értesülünk, tegnap tette le a bölcsészeti doktrátust Budapesten.

Az iparkamara üdvözlései.

A debreczeni ipar és kereskedelmi kamara megleghangu átiratban üdvözölte Máramarosvármegye új főispánját ifj. Perényi Zsigmondot, aki a debreczeni kamarának levelező tagja volt. — Ugyancsak szíves szavu átiratban üdvözölte a kamara báró Roszner Ervin, volt máramarosmegyei főispánt, aki az iparügyek iránt kiváló érdeklődéssel viseltetett s aki fiumei kormányzó lett.

A mi bálunk.

A téli táncmulatságok egyik legkiválóbbja szokott lenni a debreczeni független polgárok bálja, a hol előkelő polgárságunk ad egymásnak találkát. Az idei bál egyáltalán nem fog siker tekintetében az eddigiek mellett maradni s fényes, pompás lesz az idén is. A bálra tegnap bocsátották ki a meghívókat, melyek a következőleg szólnak:

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt 1904. évi január hó 7-én, csütörtökön az „Arany Bika” szálló dísztermében rendezendő zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj személyen-

ként 2 korona. — Felülfizetések hirolapilag nyugtáztatnak. Jóízű ételek és italokrol gondoskodva lesz. Jegyek válthatók a „Függetlenségi-kör” helyiségében és este a pénztárnál. A rendezőség a következőkből áll: Márton Imre, elnök, Harangi Sándor elnök, Őri Mihály elnök, Dr. Bacsó Dezső, dr. Fejér Ferencz ügyész, Dr. Gulyás István jegyző, Tassy Miklós ellenőr, Csobán József pénztáros, Szendi Imre ellenőr. Rendező bizottsági elnökök: B. Nagy János. L. Nagy Bálint. Rendező bizottsági tagok: Bekényi Péter, Török Bálint, Varjas János, Juhász Ignác, Zöld János, Erdei Ferenczi dr. Varga Lajos, Böszörmény M. Pethő István. Rendező bizottság: Alföldi Béla, Bakóczy Gábor, Balogh János, Balogh Péter, Banyai Péter, Bencze Mihály, Erdei Péter, Erdei János, Fehér Sándor, Fényi Károly, Gombos Ferecz, Gombos Gergely, ifj. Gombos István, Gombos János, Hajnal Ferencz, Hegyi Imre, Herczeg János, Hódy Béla, Hornvath Gábor, Hornyák József, Kálmán József, Kaszás István, Kecskés József, Kegyes István, Kelemen Gábor, Kerékgyártó József, Kiss István Kiss József, Kiss László, Kiss Gyula, Kovács András, Kovács István, Juhász Ferencz, Mike János, Nagy Ferencz, Nyilas János, Ormós József, ifj. Ormós József, O. Végh János, ifj. Pethő József, Piros István, Polgári Márton, Pósalaki Mihály, Salánki Ferencz, Salánki Mihály, Sarkadi Ferencz, ifj. Sarkadi Ferencz, Sarkadi József, Szahó László, Szalontai Mihály, Szilágyi Ferencz, ifj. Szilágyi Ferencz, Szilágyi István, Szilágyi Lajos Szöllösy Sándor, Tóth Sándor, Tökés István, Uri István, Varjas Bálint, Varsányi Imre, ifj. Zöld János, Zöld László. Bálrendezők: Tóth Gergely és dr. Varga Lajos. Táncrendezők: Schaf János és Schaf Ferencz.

Kinevezés.

Bernáth Elemér kir. táblai elnök Kálmánchev Endre új fehértői lakost végzett joghallgatót díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Debreczeni mintára.

A magyar háziipar egyik ágát a szalmafonást Nagyszébenben is népszerűvé akarják tenni a szászok közt. A nagyszébeni gazdasági egyesület legalább ezen buzgókodik s a debreczeni kamarából egy szalmafonásban képzett tanítónót kért. A kamara 3 hónapra ki is küldött egy tanítónót.

Elhunyt földbirtokos.

Hajdunánason nagy részvétet kelt egy fiatal 27 éves földbirtokos Reszegi László halála. A fiatal földbirtokost holnap délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra.

Kucséberrek alkonya.

Megirtuk a multkor, hogy a rendőrség ugyancsak megrendszabályozta a kucséberreket. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a kucséberreknek szerencsejátékot üzni nem szabad, csak arulni a kucséber kosár különböző édességeit. Azonban a rendőrség még tovább ment s még arulni sem engedi a kucséberreket. Miután pedig e miatt nagy az elkésredtség, a rendőrség véleményért a debreczeni ipar és kereskedelmi kamarához fordult. A kamara véleménye az, hogy ipariga-

zolványt bárki válthat, ha a törvény által előírt feltételeknek megfelel, ha pedig az egyes mulatóhelyek és kavéházak tulajdonosai megegyeznek, hogy valaki az aruit vásárra vigye, az ellen kifogása senkinek, tehát a rendőrhatalomnak sem lehet.

Ünnepi istentiszteletek.

az apostai hitv. evang. templomban Karácsony első napján pénteken d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes. d. e. 11 órakor árvacsora: az agendát végzi Materny Lajos főesperes, d. u. 3 órakor Maté Károly s. lelk. Karácsony második napján szombaton, d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes, d. e. 11 órakor urvacsora: osztja Maté Károly segédlelkész; d. u. 3 órakor ima. Vasárnap d. e. 10 órakor: Maté Károly s. lelk. d. u. 3 órakor ima.

Katanai áthelyezések.

A véderőjtörvény értelmében áthelyeztetek a közös tartalékból honvédtartalékba a következő hadapródok Nagy Sándor Frank Sebestyen, Csapó Zsigmond, Gacsári Károly, — mindannyian a debreczeni — 3 sz. honvédgyalozredhez, a lovasságnál a következő hadnagyok: Czifra Kálmán, dr. Vargha Géza, Mondók Sándor, Balogh Mihály, lovag Fehrentheil Gruppenber Frigyes a debreczeni 2 huszár lovasezredhez.

Hauer Bertalan kitüntetése.

Hauer Bertalant az „Angol Királynő” szálloda népszerű és kedvelt vendéglősét szép kitüntetés érte. Hauer a múlt héten Bécsben rendezett élelmiszer kiállításon befőtkeket és ugorkát állított ki. A jury az első díjat a nagy érmet és diszoklevelet Hauer Bertalannak ítélte oda. Ebből a dícsőségből azonban nagyobb rész jut Hauer kedves és derék nejeének, aki az első díjjal kitüntetett befőtkeket és ugorkákat készítette.

Agyonzuzta a kerék.

Rémes szerencsétlenség történt a minap Mezőtelegden az ottani olajipar részvénytársaság gyárában. A gépek javában dühörögtek, mikor Farkas Bálint 16 éves tanoncz fiúnak azt parancsolta Barta László fűtő, hogy kapcsolja át a nagy kerék szíját. A munkához mitsem értő gyerek alighogy a szíjhoz hozzányult, az iszonyu hajtóerő elkapta és a nagy kereken körülforgatta. Rögtön megállították a gépezetet, de akkorra már a szegény fiut a felismerhetetlenségig összezuzta a nagy kerék. A fűtő ellen a törvénszék megindította a vizsgálatot.

Rendőrségi krónika.

Természetesen egy nap sem mulik el, hogy utcái verekedésekért, botrányt okozó részegségért a debreczeni rendőrség el ne itéljen egy csomó embert. A rendőrségi börtön ezek miatt soha sincsen „állandó vendég” nélkül. Tegnap is nagy patáliát csaptak az utcán Szalontai István és Drai Sándor napszámosok, a kik szembezártak a rendőrökkel is. Felszállították mindkét garázda embert a rendőrségre, ahol lezártatták.

A száj és körömfájás.

M.-Pályiban a hasított körmű állatok közt járványszerűleg lépett fel a község zár alá vétetett.

Agyonvert polgármester.

Gráczból taviratozzák: A népiéleteknek ugylátszik szezonja van most, mert nap-nap után megcsik, hogy itt, vagy amott a tömegek tartanak rögtönös igazságszolgáltatást a maguk ügyében. A stájerországi Hermansdorf községben nagy most az inség s a város gondoskodik a szegényekről. A segély kiosztását rendszerint maga a polgármester végezte, akire különben nagyon haragudtak, mert fölfedezték, hogy igazságtalanul jár el és rendszerint a maga javára. A mai kiosztásnál hasonló turpisságra jöttek rá s a parasztok e fölött annyira fölháborodtak, hogy botokkal agyonverték a polgármestert.

Közgazdaság.

Grünwald József kereskedelmi, ipar és mezőgazdasági heti lapjának, a Közgazdaságnak tegnap már megjelent az első száma, változatos, gazdag tartalommal, a Csokonai nyomda jóízű kiállításában. A Közgazdaság igen élénk, tartalmas szaklap, a minőre itt szükség van. Kivanjuk, hogy oly sok mezdő kísérlet után Grünwald Józsefnek sikerüljön a debreczeni kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági érdekek kielégítésére alkalmas hetilap fennállítását biztosítani. Grünwald hivatott ilyen lap szerkesztésére. A Közgazdaság első száma kitűnő. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. — Előfizetési ára negyedévre 3 korona.

Az idei költségvetés és a miniszter.

A belügyminiszter ma érkezett leiratával lóváhagyta házi pénztárnak 1904. évre összeállított költségelőirányzatát, bár ahhoz több rendbeli megjegyzést fűz és annak több tételére nézve utólagosan még felvilágosítást kíván. E költségvetés szerint a bevételek 2.763.184 kor 28 ft. a kiadások 3.043.221 kor. 95 f. Ennek fedezésére nézve megengedte a belügyminiszter, hogy az állami egyenesadók minden koronája után az államizna váltság címén szedett 3 $\frac{1}{2}$ —os a tüzi pénztár részére szedett, 2% és az ipariskolai alap külön költségvetésbe felvett 2%—os pótdadón kívül 32 fillérenyi városi pótdadót szedessék be. Az alapok és alapítványok költségelőirányzatai közül egyedül a nyugdíjalapét nem hagyta jóvá, s annak azon feltételek megfelelő módon való átdolgozását rendelte el, hogy a tagok törzsjárulékaival valamint a város évi 10.000 koronás segélyét mindaddig tőkésíteni kell, amíg ezen alap törzsvagyona 400.000 koronára emelkedik.

Magyariak és Rác diadala.

Debreczen két jeles zenekara, a melyekre mindég és joggal lehetünk büszkék, felső Magyarország ősi szép városában Kasán babért, diadalt arattak. A Magyar Testvérek és a Rác Károly zenekaráról van szó. Mind a két zenekar egyforma, egyértékű első díjat kapott. Az első díjat a lelkesedés és elismerés, habérkoszorúval s ezüst emléktárgyakkal egészítette ki. A Magyar Testvéreket gyönyörű ezüst serleggel, Rác Károlyt pedig ezüst koszorúval lepték meg. A kassai siker diadalmasan emelte a legmagyarabb város két kitűnő zenekarának általunk mindég nagyrabecsült értékét.

A sertésvész Hosszu Pályiban

Mint a főszolgabírósnak jelentik megszünt s H. Pályi a zárás alá a mai napon feloldatott. Ott és onnan tehát máttól kezdve lehet sértéseket szalítani.

Egy volt debreczeni tanár halála.

Denngi János, Krassó Szörény vármegye nyugalmazott kir. tanfelügyelője, volt debreczeni tanár és lapszerkesztő december 20-án 21 éves korában meghalt Lugoson. Az elhunyt mint szépirodalmi tanügyi író volt széles körben ismeretes. 1873 óta majdnem minden nevezetes napilapban, szépirodalmi hetilapban és folyóiratban közölt lírai költeményeket, olasz költők műfordításokat, szép irodalmi, nyelvészeti és tanügyi dolgozatokat. az elmúlt tizenöt év alatt több, a magyar irodalmi oktatás körébe vágó iskolai könyv jelent meg tőle. Költeményeit összegyűjtve is kiadta 1877-ben. Irodalmi tanulmányai közül nevezetesebbek a Kisfaludy Sándorról és a trópusok emeletéről szólók. Élete utolsó éveiben inkább a tanügyi irodalommal foglalkozott. Ismertebb művei: Munkács ostroma, költői elbeszélés, Paholy alok. A csók könyve. A szép leányokról stb.

Legszébb karácsonyi és újévi ajándék.

A közeledő karácsony és újév alkalmából kérem a n. é. közönséget, hogy bármilyen megrendelését mielőbb eszközölni sziveskedjen. Felvételek naponta boros vagy esős időben is délelőtt 9 órától délután 4 ig. Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét Platin nagyítás, aquarell Pastel és olaj festményeimre. Bármely kis és régi kép után életnagyságban és élethűen készítek 3 nap alatt (vidékre 8 nap) megrendelt kiviteli Platin nagyítást kerettel 12 kor. **Balkányi Antal fényképész** Piac-u. 81. Szpecialista gyermekfelvételekben.

Ne határozzon addig

hogy mit vegyen karácsonyi ajándékot férfi ismerősének mig meg nem tekinti az alföld legnagyobb tájték pipa metsző üzletét a városházával szemben a Debreczen sörcsarnok mellett, hol határozottan a legalkalmasabb ajándékokat talál férfiak részére.

IRODALOM.

Alakok és hangulatok Frank Zoltán ily című novelláskönyve megjelent. Derék hirlapíró társunk könyve, mely 13 tárczakölteményt tartalmaz, méltán szolgál rá arra, hogy elolvassák. A Laszlo József nyomdájának ismert kiállításában megjelent novella könyv ára 2 korona. Kapható a könyvkereskedésekben.

Aranyhaju asszony. Szathmáry Zoltán ily című regénye megjelent. A fűzött példányokat Basch Árpád festőművész remek címlapja díszíti, a diszpédányok pedig, melyek Davidházy Kálmán könyvkötészetéből kerültek ki, művészi izléses kiállításukkal valóságos feltűnést keltenek a karácsonyi könyvtárcsán. A könyvek gyűjtő-ívek útján megrendelhetők a szerzőnél, aki a megrendelt példányokat az ünnepek alatt küldi szét a megrendelőknél.

Családi idyli.

R. J. polgártárs jóra való ember, csak az a gyengéje, hogy néha többet barátokzik a boros üveggel, mint szabadna. Ma is benyakalt kegyetlenül s mivel emiatt az élet párja leszidta, mint a bokrot, R. J. magához véve a disznóölő kést is és baltát, azal a kijelentéssel távozott, csakhogy szegyenbe veese családját, hogy akit az utcán előtalál, legvilkolja. R. J. polgártárs a baltával konyhakéssel és a szörnyű elhatározással

felfegyverkezve, egyelőre beallított a közeli kocsma és ott ismét annyit ivott, mint két kefekötő. Az alatt a felesége otthon főzött egy bogrács burgonyát, majd elszaladt a kocsma és onnan a nyakanál fogva húzta ki az elázott urat, akit nagynehezen hazadirigált. Ottthon föltette a földre s elébe tette a bogrács burgonyát majd ráfogta a baltát és így szólt hozzá:

— Hallja kend, ha meg nem eszi ezt a sok burgonyát, levágom a fejed.

R. J. gazda nem mert ellenkezni, hanem hozzálátott a burgonyaevéshez és el is fogyasztotta utolsó darabig. Azután eldült a földön és elaludt.

Egy óra múlva R. J. gazda felfordított:

— Jaj, a gyomrom. Hivjon kend doktort, mert megőrülök.

Az asszony, mintha csak süket lett volna, rá se hederített.

Az ember bögött, ordított, bömbölt, káromkodott, könyörgött, sirt, de az asszony nem könyörült meg rajta.

— Edes jó feleségem, sohasem iszom le magam többé...

— Akkor nem is kínoznak meg a beleid.

— Csak most az egyszer segíts rajtam.

Az asszony nem is válaszolt neki.

— Jaj, meghalok!

— Majd eltemetünk bandaszóval.

Másnap reggelig ordított a szegény tatar. Reggel csoportosulás támadt a ház előtt. A szomszédok gyülekeztek a pajgatasra és beszóltak.

— Hány disznót ölnek kendtek, hogy annyira pajgatnak?

— Nem öltünk mi egy disznót sem. Hanem az uram mulatott tegnap és még most is jókedve van tőle...

A vak fiu szerelme.

— Halál helyett házasság. —
(Sajat tudósítónktól.)

Megható szerelmi történet tartja most izgatottságban Szeged lakóit. Egy fiatal párnak szomorán kezdődő, de végén végződő szívbéli regénye ez, amely valóban olyan megható, hogy könnyeket csal az ember szemébe.

A feltűnő és regénybe illő históriát a történetben szereplő egyik felcsadójától kapott információk alapján a következőkben ismertjük:

Néhány hónappal ezelőtt egy felsővárosi fiatalember fegyvert fogott önmaga ellen, hogy kiorta a neki végtelenül szomorú életét. Az esetet akkor nagy titokban tartották, úgy, hogy még a rendőrség sem tudott róla és így nem került nyilvánosságra az a tragikus dolog, melynek roppant megható háttere van.

Az életunt fiatalember gazdag szülők gyermeke s egyik szegedi pénzintézetnél volt alkalmazva hivatalnokai minőségben. Az ifju csak időöltésből jart a hivatalba, mert az apja vagyonából e nélkül is megélhetett volna.

Egyszerre azonban elmaradt az intézetből, ahol hetekig nem mutatkozott. A hivatali főnöke titokban tudakozódott az apjánál, hogy mi az oka a pontos fiatalember elmaradásának. Az apa megdöbbenve jelentette ki, hogy nincs tudomása a dologról. Együttal megfigyelte a fia utjait és rájött, hogy az idejének legnagyobb részét a Kossuth Lajos sugárút egyik házában, egy buzavirágzemű, szépséges fiatal leány mel-

lett tölti. Kérdőre vonta a fiatalembert, hogy mi szándéka van azzal a leánnyal, aki különben igen tisztességes szülők gyermeke.

Apám, én szeretem Jolánkat, — jelentette ki a fiu, aki még azt is megmondta, hogy inkább meghal, mintsem elszakadjon az imádott leánytól.

— Az a kérdés, hogy ő is szeret-e téged? — kérdezte az apa.

— Nem tudom.

A fiatal ember szülei azután érintkezésbe léptek a leány szüleivel, hogy létrehozzák a házasságot, ha a fiu már minden áron kívánja. Kiderült azonban, hogy a nevetős szemű leány nem olyan érzelmesekkel viseltetik a fiu iránt, amint az gondolta volna. Éddig is csupán szanaiból túrtta meg magát mellett a szerelmes fiut, aki iránt egy mákszemnyi vonzalmat sem érez.

Még fölött élszomorodott ezen a forószívu fiu, aki valósággal kerülte az embereket és a szülei aggodva lestek minden mozdulatát, hogy nem követ-e el valami borzasztó dolgot. A vigyázat azonban hiabavalónak bizonyult, mert a boldogtalan ember egy fiatalember egy őrizeti püszkában halántékon lötte magát. Sokaig feküdt a szerencsétlen teremtés, aki több hétig élet és halál között lebegett. Az orvosi tudomány megis megmentette az életét, de e mellett elvesztette azt, ami nélkül az élet nem sokat ér, — elvesztette a szemvilágát. A gyászba borult szülők fővittek Budapestre, majd Bécsbe is, huzolták egyik tanártól a másikhoz, — hiabavaló volt minden, mert a golyó a szemideget vágta ketté és nem lehetett rajta segíteni.

Hazahozták és beültették a szobájába, egy társalgót adtak mellé, aki leginkább fölolvással szórakoztatta és erősen vigyázott, nehogy ismét öngyilkossági kísérletet kövessen el. Egyhanguságban teltek a napok és a fiatal ember szeme csak olyan maradt, mint volt: tiszta, mintha semmi baja se lenne, amellet pedig egy szemernyi látóképesség sem volt benne.

Igy tölt szomorúságban az idő és a szegény vak fiu azt hitte, hogy ilyen végtelen szomorúság fölött kell emorzsolni hatralevo éveit. Azonban kellemeesen csalódott. A kekszemű fiatal leány, aki tudta azt, hogy ő miatta egy ifju élet ment semmire és az ő hidegsége következtében örök kárhozatba sodorhatott egy életérős ember, nem bírt nyugodni. Kegyetlen álmai voltak és folyton lúdózta a lelkiismeret fenyegető szava.

Néhány nap előtt azzal a meglepő kijelentéssel állott elő, hozzá a hozzá akar menni ama fiatalemberhez, akit már egyszer elutasított. A szülei azt hitték, hogy ta ön meghibbant a kicsi elméje; am a leány kijelentette, hogy szándéka komoly és semmi körülmények között sem akar lemondani. A szülők nem tehettek egyebet, minthogy étesítettek a küönös fordulatrol a fiu hozzátartozóit.

A fiatalok tegnap már meg is ülték az eljegyzés ünnepét.

Tudományos apróságok.

Van-e kéznek szerepe a járásnál?

Ez a kérdés kissé furesának hangzik, de nem minden érdektelen, amit már az a tény is bizonyít, hogy Wallace professzor könyvet is írt róla. Ebben a vaskos kötetben az ember és a majom közli lényeges különbséget fejteti és arra a végeredményre jut, hogy az ember majomtól eltér-

rőleg anélkül is járhat, hogy a járásnál a kezét használja. De éppen ez a kérdés, vajjon teljesen független-e a kéz lóbálása a láb mozdulatától. Hisz ha megfigyeljük az utcán a járókelőket, észrevehetjük, hogy majdnem mindenki úgy jár, hogy amellet a kezét is lóbalja. Ez a mozdulat ösztönszerű és szabályos. Ha ugyanis a jobbállal lépünk előre úgy akaratlanul a jobbkarunkat is előre toljuk és epp így van ez a ballábbal is. Természetes, hogy a nevelés sok esetben csökkentti ezt a reflex himbálózást, ezért mégis igen keves ember van, akiben ez az ösztönszerű tulajdonság nem lenne meg. Igen sok emberrel pedig annyira túlzott a járásnál a kez labálása, hogy a testtartás is veszít szépségeiből.

Majom emberek.

Dain nem éppen hízoló tetelének az ember őserői új igazolásra akadnak. Az ember nem valami gusztusos új rokonságot kapott. A párisi Journal des Débats szerint fölfedezési fokozat, majdnem állatiasan el. Uj-Guineában, ezen az Ausztrália fölött fekvő nagy szigeten van lakóhelye. Érdekes, hogy az egész fajta mocsarakban, teljesen vízi életet él s lakasa is három méterre a vízből kiemelkedő czölöpépítmény. Elemükben, a vízben nagyon otthonosak; rendkívül ügyesen usznak s a vízi növényeket és más akadályokat roppant mozgekonyssággal kerülük ki. Vízi életmódjuk folytan földönjáró képességük annyira elcsenevedett, hogy kemény talajon járnai se tudnak, mert kibeszódik a lábuk. Egy utazó, aki ezt az abgajambonak nevezett törzset meglátogatta, azt mondja, hogy testük és arczuk nagyon majomszerű. Körülbelül oly nagyok, mint Ausztrália ismert benszüllöttei, azaz alacsonyok s alsó, csipő alatti részeik aránytalanul kicsinyek. Lábuk egész sajátságos alkatu: kicsiny, széles, lapos, gyöngye ujjú, különösen a nők lábán vékonyak és gyöngök az ujjak s oly mereven elállnak, mintha nem volnának izületeik. Egyáltalában a lábuk, melynek nincs labikrája, olyan, mint a faláb. A terd izmai és inai nincsenek kifejlődve s a férfinnál a bőr ezen a tájon ránczosan log le. Valószínű, hogy ez a törzs valaha szárazföldi életet élt, de nem tudvan így exisztálni, a letért való küzdelem ráparancsolta a vízi életmódot.

Közigazdaság.

Fenntartható-e a talajerő takarmánynövények termelése által? A takarmánylek tudvalevőleg a talaj termelő növények csoportjába tartoznak, mivel a talaj tápanyagtartalmat korántsem veszik annyira igénybe, mint más kulturnövényeink. Ezért oly kívánatos az, hogy a takarmánynövények a vetésforgóba felvetessenek, mivel kulturnövényeink legtöbbje a talajt társágos mervben igénybe veszi, lehet mondani kizsarolja. Be kell tehát a termelés rendszeresebbé és biztosabbá tételére célzából vetésforgóinkal úgy rendezni, hogy helyet talajának abban azon növények is, a melyek a talajerő fentartásánál elsőrendű szerepet játszanak. A takarmánynövények után származó széna, zöldtakarmány stb. gazdaságainkban lesz feletetve s így tragya alakjában megint csak szántóföldjeinkre kerül vissza, ellentétben a többi kulturnövényeinkkel, melyeknek productumai piacra vitetnek. Azon kérdésre, hogy fentartható-e a talajerő teljesen takarmánynövények terme-

HRABÉCZY ANTAL

tehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT

Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

lesével, feületes vizsgálatnál fentiek alapján feltétlenül ki lehet mondani a fentiek alapján, hogy igen mig alapos számításokkal a feület mégis ellenkező lesz. A takarmánynövények után származó trágyázás ugyancs nem más, mint az ezen növények által a talajból kivont tápanyagok egyszerű visszapótlása, a mellyel tulajdonképen végeredményében semmi más czélt el nem érünk, mint ezt és a takarmányozásból származó egyes állati termékeket, mint húst, zsírt, tejet, gyapjút stb. de korántsem azt, hogy többi kulturnövényeink piacra vitt productuma is visszapótlottassanak a talajnak. Az tény, hogy a takarmány és piaci növények helyes arányokban termelésével a rendszeres tápanyag visszapótlása sokszor nagyon hosszú időn elodázható éppen mert a takarmánynövények a talajt csak igen kis mértékben veszik igénybe s azok fizikai tulajdonságaira nagyon kedvező befolyást gyakorolnak s továbbá mivel így a talaj természetes, visszapótló ereje is jobban érvényre juthat - de a végletekig ez nem üzhető s más módon kívülről behozott koncentrált takarmányok és műtrágyafélék alkalmazásával kell segíteni a talaj megcsappant tápanyagtartalalmán.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Decz 23.

Készáru: változatlan

Buza áprilisra	7.70 - 7.71
Rozs	6.58 - 6.59
Zab	5.42 - 5.43
Tengeri májusra	5.18 - 5.19

SZINLAP.
Ma szerdán. bérlet 71. szám „C“
NAGYZÁS HÓBORTJA.
Vigjáték 4 felvonásban.
Kezdeté 7 orakor.
Holnap, csütörtökön decz. 24-én
ugyanaz.

**Debreczen sz. kir. város
világítási vállalata.**

I. rendű **tiszta pirszén** házhoz szállítva mázsánként **3 korona 60 fillér.**
Megrendelhető a légszeszgyár városi irodájában Piacz-utca 81 sz. 1549—1903 vksz.

STEIN LÁSZLO a „Kendő királyné“-hoz.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. vásárló közönségnek értékre adni, hogy a beallott téli idény, valamint a közelgő ünnepek alkalmával üzletemben felhalmozott árukból

kiárusítást

rendezek. Ahol e ritka alkalom következtében eladásra kerülnek kitünő s **szintartó barchetek**, minden színben és fajban. **szövetek, posztók, téli alsó ingek, ilanel alsó szoknyák, kész aljak, blonzok**, legújabb divat szerint, **kész gyermek ruhák, ágytakarók**, továbbá jó minőségű fegyházban kötött **harisnyák, keztük, téli nagykendők** bámulatos **olcsón** igen nagy választékban. Figyelemre méltók: gyönyörű **Cybelin kelméim**, amit minden kivitelben **olcsón** számítok. Meglepő szép **ujdonságokkal** tömött raktáramban még **kartónok, zephirek, schifonok, vásznak** minden fajtát stb. a **ferfi ujdonságoknak** pedig egész tárházat másés olcsón árusítom ki.

Ismétlem tehát e rendkívül kedvező és ritka alkalom minél gyorsabbi kihasználását, hogy abban minden választékom kielégítő legyen.

Pártfogást kér

tisztelettel.

Stein László
kenyérpiacz. Dégenfeldtér.

Diszkótók, Blonzok 70 krtól. Kész aljak 1 f. 50 krtól

Selyemkendők 65 krtól óriási választékban.

Pontos és szolid kiszolgálás.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczsépitő s bőrpoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztatatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcepor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kéz bőr-apoló folyadék, mely a bőrnék selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtön! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kézsbőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszerára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Megátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

A világhirűvé vált gyémánt fekete
Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek
női divat áruházában kaphatók. Divatos új-
donságok megérkeztek. Olesó árak. (2)

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindentűt a
világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylonból
Valódi csak eredeti csomagban.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Utjánál.**

Szenzáció!

Nagy karácsonyi vásár!

eddig még nem létezett olesó árak mellett.

120 cm. széles fin. ruhaszövetek	39	kr.
Francia deiainek	37	"
Francia flanellek	39	"
Széles tennis flanellek	15	"
Divatos pongis selymek	65	"
Blouz selymek	45 és 55	"
Ruha zephir	17	"
Mosó bársony	45	"

Továbbá gyönyörű alkalmas ajándék-
cikkek: boák, csipkegallérok, selyem-
kendők és sálak, diszkötők, kézimunkák,
divánpárnák, plüs utitakarók, legyezők,
nyakkendők óriási választékban.

Bosznay J. és Társa

divatruházában, Debreczen Kossuth-u. 5.

3 kr. 1 kiló	mazsola
60 kr. 1 kiló	gyümölcs lekvár
60 kr. 1 kiló	akáczméz
30 kr. 1 kiló	dió
1.20— 1 kiló	uradalmi vaj

Deutsch Albert és fia

Hatvan-u. 9.

BRAZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debreczen, kistemplom bazár.

Ujjonnan átalakított divatruház.

Külön szőnyegosztály.

Ágy- és Asztalterítők, Függönyök, Bu-
torszövetek, Kocsitakarók. (2)

Linoleum, Lópokróczok

óriási raktára

Értesítés.

Az Alföldi takarékpénztár

Debreczenben

a hosszabb idejű betétek kamatlatát

4°-ra

a rövid idejű betétekre nézve pedig

3⁶₁₀^o-ra

1904. január hó 1-től kezdve
leszállítja.

Az igazgatóság.

Megérkeztek a legolcsóbb, legalkalmasabb

Karácsonyi ajándékok.

Ajánlhatom

Finom 14 karátos aranyban

jótállással a

13 próbás ezüstben

legjobb minőségű

Egyfedelű női remontoir órát	10	frtől felj.
Kétfedelű női	16	"
Egyfedelű férfi	20	"
Kétfedelű férfi	30	"
Valódi gyémánt női gyűrűt	6	"
Valódi gyémánt férfi	10	"
Valódi gyémánt fülbevalót	10	"
Nyakklánczat szívvél	8	"
Hosszu női óralánczat	22	"
Gyermekgyűrűt	1	frt 50 krtól felj.
Női gyűrűt	2	frt 50
Férfi gyűrűt	4	frtől
Nyakkendőtű	3	"
Brochetűt	4	"
Gyermekkarék	6	"
Női karék	10	"
Gyermekfülbevaló	1	"
Női fülbevaló	3	"

Kétfedelű női remontoir óra	7	frttól feljebb
Kétfedelű férfi remontoir óra	7	frttól
Izléstejles női gyűrű	80	krtól
Colliérlánczat szívvél	2	frttól
Divatos brochetű	1	"
Divatos karék	1	"
Gombgarmitura	3	"
Nyakkendőtű	1	"
Medaillon	1	"
Amulette	1	"
Szalvéta Marika	3	"
Fogyajó urna	4	"
6 pár csemegeeszköz	8	"
6 pár étesszköz	10	"
4 darabból álló trauchir	8	"
Pálinkás készlet 6 személyes	22	"
Porczukorkosár	14	"
Névjegyartó	20	"

Legnagyobb raktár brilliant ékszeres s 13 próbás ezüstneműekben a legutányosabb árakon.
Arjegyzék ingyen és bérmentve. Nem tetsző árak becséréltetnek.
Ékszergyártás, ékszerjavítások. Régiségek legjobb áron vétetnek.

Löfkovits Arthur

Debreczen, főpiacz.

Magyar Fém- és Lámpaáru-gyár

részvénytársaság

gyári raktára

Debreczen,

Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.

Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait.

Légszesz esillarok, asztali és függő lámpákat
valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Bronze Disztárgyakat

árványok, íróasztali berendezések,
gyertyatartók stb.

a legmérsékeltőbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„Király-Olaj“

mely kizárólag e gyár számára gyártatik,
tisztá, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz
szállítatik.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostárai szemben.